

Kaip iš asmeninių požiūrių
išvesti besąlygišką Dievo požiūrį?

Andrius Kulikauskas ms@ms.lt

Aš noriu pasakyti,
kad yra pagrindo manyti,
jog besąlygiška tiesa
yra mums prieinama,
tik jos reikia ieškoti giliau,
tarp tvarkų,
tarp asmenų,
laisvume tarp jų.

1) Raida Kiti ==> Tu

2) Žemėlapytas Kiti ==> Aš

3) Vadovėlis Tu ==> Aš

4) Metraštis Aš ==> Dievas

5) Žinynas Tu ==> Dievas

6) Kelionraštis Kiti ==> Dievas

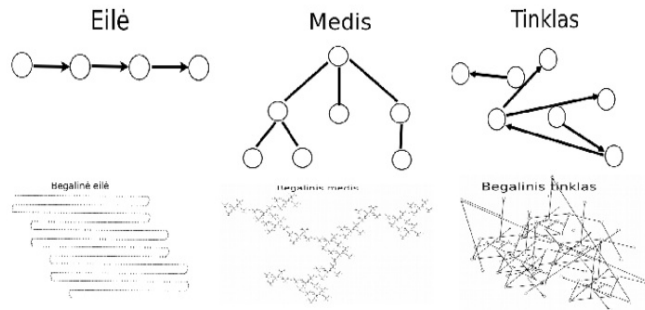

Užtat jums pristatysiu šešis plačiai naudojamus būdus mintis dėlioti. Tai raida, žemėlapytas, vadovėlis, metraštis, žinynas ir kelionraštis. Parodysiu, kaip jais galime išsivaizduoti šešis santykius tarp keturių asmenų: Dievo, Manęs, Tavęs ir Kitų. Palaiapsniui pagrįsiu galimybę susitarti dėl Dievo požiūrio.

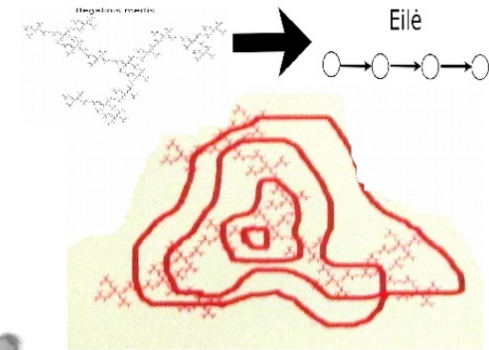
Gimiau ir užaugau išeivijoje, Kalifornijoje. Vaikystėje užsimojau viską žinoti ir tą žinojimą gražiai taikyti. Įsigijau matematikos daktaro laipsnį Kalifornijos universitete San Diego mieste. 1997 metais apsigyvenau Lietuvoje ir įsteigiau įmonę "Minčių sodas", kurioje dvylika metų telkiau ir aptarnavau pasaulio šviesuolius.

Kęstas Augutis

1) Raida

Kiti ==> Tu
Ryškiname vertybes.

Susipažinau su mąstytoju Kęstučiu Augučiu. Jisai siūlė mokykloms reikalauti, kad kiekvienas jaunuolis parašytų tris knygas: metrašį, žodyną ir enciklopediją, kuriomis parodytų, jog sugeba mąstyti eilės tvarka, medžio tvarka ir tinklo tvarka. Man toks skirstymas atrodė prasmingas, tad surinkau keliasdešimt pavyzdžių, kaip iš tikrųjų mintis tvarkome ir vaizduojame. Neaptikau nė vieno gyvenimiško atvejo, kad mintis sietumėme grynai eilės tvarka, grynai medžio tvarka ar grynai tinklo tvarka. Šias tvarkas visada taikome poromis. Pristatysiu šešis būdus, kaip jas suporuojame.

Galimybių vystymą mąstome raida, kitaip tarus, evoliucija. Galimybės įsivaizduojame išdėstytas medžio tvarka, o dar papildomai įsivaizduojame, kaip jos rituliuojasi laike. Manau, taip įsivaizduojame, kaip išsiskyrė gyvūnijos rūšys, arba kaip iš vienos ląstelės išauga kūdikis. Raida galim išdėstyti visas įmanomas šachmatų partijas arba bet kokio automato veiklos galimybes.

Jau iš šių kelių gyvenimiškų raidos pavyzdžių padarysiu kai kuriuos apibendrinimus. Jaučiame, kaip pirmoji tvarka, šiuo atveju medžio tvarka, pertvarkoma antrąja tvarka, šiuo atveju eilės tvarka. Pirmoji tvarka, tasai medis, mūsų protui yra tiesiog bėgalinis. Žemėje yra milijonai gyvūnijos rūšių, o kūdikiyje yra milijonų milijonai ląstelių. Antrąja tvarka, ta laiko seka, susitvarkome su ta nesuskaičiuojama daugybe to medžio šakų. Antroji tvarka gali būti visai kukli. Ji gali susidaryti iš vos kelių narių. Tiek užtenka, kad pajustumėme, jog antrąja tvarka atskiriame pirmosios tvarkos galimybes, jas suvokiame, valdome, išmokstame.

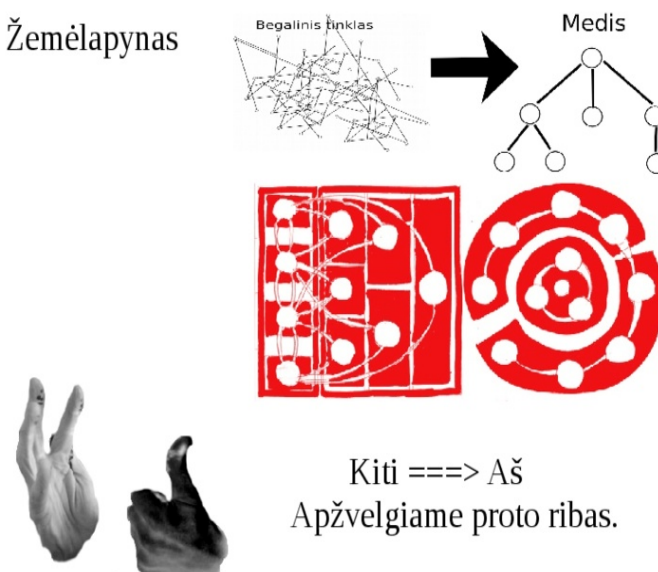
Ta pirmoji tvarka yra tokia mūsų protui neaprepiama, jog jos ryšys su

antrąją tvarką būna visai miglotas, netgi klaidinantis. Dviejų tvarkų ryšio nepilnavertiškumą išsako atitinkamas paradoksas arba nesusivedimas. Raidos nepakankamumas iškyla beieškant antrosios tvarkos sąvokų ištakų, kaip antai, kada atsirado pirmasis žmogus, arba kada iščiaus vaisius įgauna laisvą valią? Iš tikrųjų, įsigilinus aiškėja jog tikrieji reiškiniai yra daug sudėtingesni. Gyvūnijos rūšys nevisada vienareikšmiškos. Žmogaus savybės priklauso ne tik nuo jo ląstelių ar genų bet ir nuo juos supančios chemijos ir žmogų mylinčios kultūros. Šachmatų partijoje skirtingi tęsiniai gali vesti į tą pačią padėtį. Užtat raida glūdi ne pačiuose reiškiniuose, o jų apmąstyme. Taipogi, brėžinys gali "nuduoti" raidą, bet ją išsako tik dalinai, tad brėžinį turime savo vaizduote papildyti. Brėžinys tėra priemonė palaikanti mūsų ilgalaikę atmintį, menančią galimybių medį, ir trumpalaikę atmintį, menančią amžių seką. Raidą turime patys išvelgti savo vaizduote. Užtat tai, ką aptariu, yra, mano manymu, mūsų proto veikla ir jo vidinės galimybės.

Pristatysiu dar vieną raidos pavyzdį, kaip bręsta šviesuoliai. Septyni šimtai žmonių yra man pasakę, kuri iš visų vertybių jiems asmeniškai kertinė, visas kitas aprėpianti. Pavyzdžiui, mano kertinė vertybė yra gyventi tiesa. Mano kaime, Eičiūnuose, Zenonas Anušauskas už viską labiau vertina kūrybinę talką, Audronė Anušauskienė – veikti vis plačiau, Danutė Vervečkienė – tarnystę, Onutė Asakavičienė – Lietuvą tėvynę, Dalia Jusienė – tikrumą, Vida Mironienė – šeimos bendravimą. Kiek patyriau, visų atsakymai būna skirtingi. Du žmonės gali išvardinti tą pačią vertybę, kaip antai laisvę, bet įsigilinus paaiškėja, jog ją skirtingai supranta. Ir žmogaus kertinė vertybė gyvenime daug nesikeičia, tiesiog ją vis geriau pažįsta, ji vis ryškėja, kaip žvaigždė danguje, visą dangų aprėpianti iš tam tikro taško. Tokiu būdu šviesuoliai vis labiau pažįsta save, kaip antikos graikai ragino, "Pažink save". Galim įsivaizduoti šių ryškėjančių vertybių raidą.

Šviesuolių brandos pavyzdyje išžiūrime dviprasmybę. Kitus žmones galime sutapatinti su jų likimų numatytomis vertybių medžio šakomis. Jų stublinančią įvairovę įvaldome išskirdami Tave ir įsivaizduodami seką, kaip Tavo vertybė ryškėja, kaip Tu laisvai renkiesi. Vertybių raida siejame Kitus, tobulai apibrėžtus, ir Tave, pakankamai laisvą ir miglotą.

2) Žemėlapytas

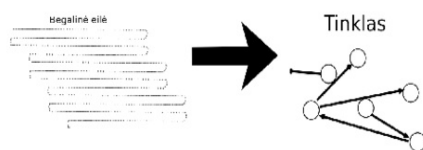
Toliau dėstysiu, kaip žemėlapytu siejame Kitus ir Mane, vadovėliu Tave ir Mane, metraščiu Mane ir Dievą, žinytu Tave ir Dievą ir kelionraščiu Kitus ir Dievą. Kiekvienu atveju asmenų pora išgyvename tvarkų poros dviprasmybę. Pradėjau nuo raidos nes šviesuoliai patys liudija savo brandą, savo vertybes, klausimus, užmojus ir svajones. Parodysiu kaip jų asmeniniai požiūriai gali palaipti išryškinti besąlygišką Dievo požiūrį.

Žemėlapytu, žemėlapių rinkiniu arba atlasu mąstome platesnius ir siauresnius požiūrius. Įsivaizduokime milžinišką tinklą vietovių ar sąvokų susietų keliais ar ryšiais. Šiame tinkle susigaudysime kada atskirsime svarbesnes vietas, suvoksime jų hierarchiją, tai yra, medžio tvarką. Mūsų protas išvelgia šią medžio tvarką kiekviename žemėlapyje, o ji akivaizdi jų rinkinyje, žemėlapyje, kada atskirais žemėlapiais mąstome siauriau ir plačiau, nagrinėjame planetas, žemynus, šalis, apskritis, miestus ir kvartalus. Medžio kamienas atitinka plačiausią žemėlapi, o jo lapai, tai smulkiausi žemėlapiai.

Žemėlapyne žemėlapiai nebūtinai dvimačiai. Jie gali vaizduoti žvaigždynus, kūno anatomiją, kompiuterio dalis ar bet kokias artimumo ryšiais susietas sąvokas. Juose glūdės paradoksas, jog visuma yra kažkas daugiau nei jos dalys. Jei pakeisime visas automobilio dalis, ir naują surinksime iš pakeistų dalių, kaip teismui spręsti, kuris automobilis yra originalas?

Galime sudaryti žemėlapyne iš šviesuolių vertybių ir požiūrių. Pavyzdžiui, svarstant būtį mums prireikia dviejų požiūrių, pirmiausiai paklausti ar kėdė yra ar jos nėra, ir toliau atsakyti, kad jeigu yra, tai tikrai yra. Panašiai, vienas asmuo gali būti laisvas, o kitas jau nulemtas. Veiklą išsakome trimis požiūriais: nusistatom, vykdom ir permąstom. Nusistatymą galim vaizduoti medžiu, vykdymą seka ir permąstymą tinklu. Žinojimą išsakome keturiais požiūriais: ar? koks? kaip? kodėl? Kitas išmano nieką, Tu išmanai kažką, Aš išmanau betką, Dievas išmano viską. Tokių sandarų žemėlapyne bandau Kitų įvairiausių požiūrių raizgalynę apžvelgti mūsų visų bendru protu, tai yra, Mano protu.

3) Vadovėlis

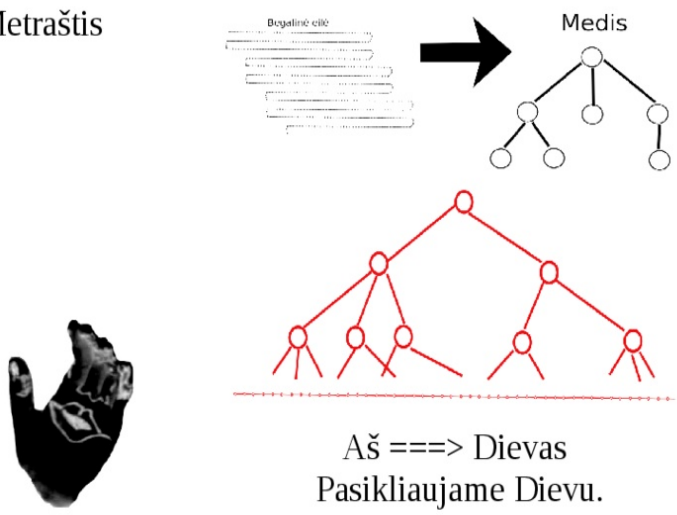

Tu ==> Aš
Išvystome mokslą.

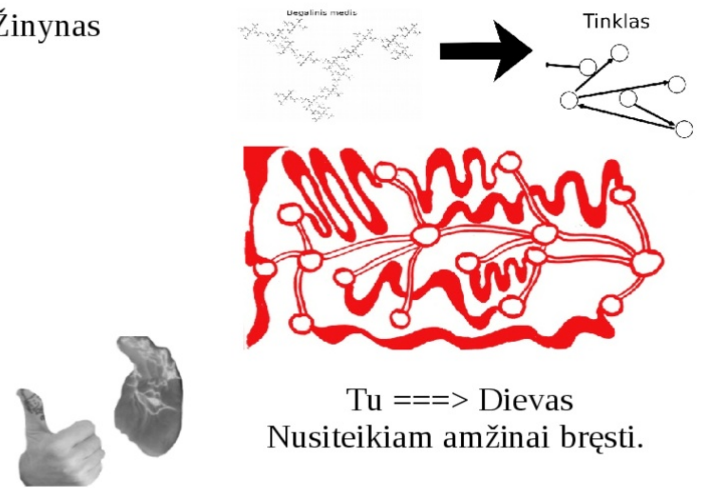
Vadovėliu arba instrukcijomis rikiuojame ir taikome vertybes, kas tik mums svarbu. Įsivaizduokime ilgą eilę nurodymų. Juos galime papildyti tinklu patikslinimų, galime pribraukti nukreipimų pirmyn ir atgal, išsišakojimų ir pakartojimų. Pavyzdžiai yra biurokratinė procedūra, kompiuterinė programa, teisinė sutartis ar šventraštis su komentarais. Jų silpnybė yra paradoksas, kad dėmesys iškreipia vaizdą. Pavyzdžiui, valstybė kartais surenka daugiau mokesčių juos sumažinus.

Pripažinus, jog turime iš esmės tą patį protą, galime siekti bendro mokslo, kaip spręsti įvairiausių klausimus. Galime nesutarti dėl atskirų požiūrių, bet bandyti susitarti, kaip ką išsiaiškiname. Esu surinkęs pusantro tūkstančio išsiaiškinimo būdų. Išskyrus dvidešimt keturias jų rūšis. Jos sudaro vadovėlį, kaip gvildinti klausimus. Pradžiai galime, pavyzdžiui, atmesti visa kas nereikalinga, susitelkti į esmę. Arba galime, priešingai, būti visakam atviri. Šiuos priešingus gvildenimus galime sieti moksliniu metodu: išsakyti hipotezę, atlikti tyrimą ir įvertinti rezultatus, kitaip tarus, nusistatyti, vykdyti ir permąstyti. Galime savo klausimą išsakyti jo sąlygų sistemoje, ką jisai reikštų Kitam, ar Tau, ar Man, ar Dievui. Galime jį vaizduoti šešiais skirtingais būdais: raida, žemėlapyne, vadovėliu, metraščiu, žinyne ar kelionraščiu. Galime suvokti jog klausime slypi dviprasmybė, skirtingų asmenų požiūriai, tarp kurių yra tarpas, žymintis tai, kas besąlygiška, kas už visos sistemos. Tokiu būdu Tu ir Aš galime išvystyti bendrą mokslą, kuriuo kiekvienam klausimui atrandam jam būdingas sąlygas, užtat galime jį gvildinti ir plačiau, besąlygiškai. Galime svarstyti Dievo požiūrį, ką jam galėtų reikšti tas klausimas ir jo sąlygos.

4) Metraštis

5) Žinynas

Metraščiu arba kronika ilgą virtinę įvykių apžvelgiame ilgesniais ir trumpesniais laikotarpiais. Įvykių seką pertvarkome laikotarpų medžiu. Taip sureikšminame įvykius ir išmąstome jų aplinkybes. Galime atpasakoti romaną, biografiją, valstybės istoriją, konferencijos programą ar organizacijos kalendorių. Metraščio silpnybė yra tai, kad jisai gali būti pilnas klaidų ar nenuoseklumų, mat jo prieštaravimai gali būti daliniai. Kaip pasitikėti liudytoju, kuris prisimena vienus įvykius, o kitus supainioja ar nutyli?

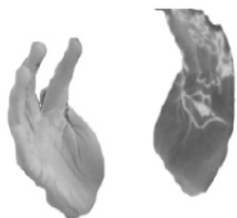
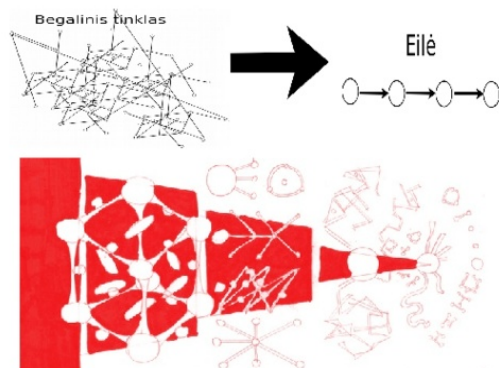
Metraščiu galime apžvelgti vis platesnį požiūrį ir netgi besąlygišką, viską aprėpiantį Dievo požiūrį. Jo požiūriu galime apžvelgti Mano liudijimą, ką jisai man gyvenime yra reiškęs. Jisai man vaikystėje atrodė tolimas ir šaltas, bet jį kalbindamas ir juo pasikliaudamas, pajutau, kad jisai man tapo vis šiltesnis, artimesnis, taip kad supratau, jog jisai myli mane labiau, nei aš pats save myliu. Manau, kad bendraujantys su besąlygišku požiūriu galėtų susitarti, kaip jį supranta ir ką iš jo girdi, koks ryšys tarp Manęs ir mano asmeninio Dievo.

Žinynu arba katalogu rūšiuojame sąvokas ir jas tiksliau apibrėžiame. Platesnių ir siauresnių sąvokų medį papildome paaiškinimų tinklu. Taip suprantame interneto svetaines, kompiuterių bylų direktorijas, enciklopedijas ir knygų turinius. Kartais nepastebime už nuorodų slypinčio medžio, bet jisai reikalingas organizuojant interneto domenus ir adresus, enciklopedijų tomus ir puslapius, galų gale tas medis išvelgiamas abėcėlės tvarkoje, skaičių tvarkoje ir adresų sistemose. Žinyno paradoksas yra tai, kad nieko neįmanoma galutinai apibrėžti. Matematikos mokytojas gali paklausti, kiek yra dešimt ir keturi, ir atsakymas gali būti du, jeigu jisai turi mintyje laikrodį kabantį ant sienos.

Visgi žinynu galime bandyti išsakyti sąvokų kalbą, kuria šviesuoliai susikalbėtų. Manau, žinynas skelbtų, jog gyvenimas tai Dievo gerumas, bet amžinas gyvenimas, tai suvokimas jog Dievas nebūtinai geras, jog bet kokiose sąlygose yra besąlygiškas tarpas tarp Dievo už Tavęs ir Dievo Tavyje. Suvokdamas, jog Dievas nebūtinai geras, pripažįsti mus visus ištinčiančias skriaudas, rūpiniesi, kaip pats galėtum būti geras, ir pagalvoji, kaip teisingiau suprasti gerumą. Yra kas veikti, užtat jau čia ir dabar nusiteiki amžinai mokytis, amžinai

bręsti, amžinai gyventi. Arba pasirenki ribotis šio pasaulio sąlygomis ir tenkintis jame gyventi ir mirti. Manau, šis pasirinkimas Tau išskyla visose aplinkybėse, jį grindžia visas sąvokas, tai kiekvieno bendražygio, tai yra, Tavo ryšys su besąlygiško Dievo sąvoka, tuo tarpu tegul ir menama.

6) Kelionraštis

Kiti ==> Dievas
Puoselėjame bendrystę.

Kelionraščiu, klajone arba odisėja išvaikščiojame tinklą, išgyvename jo apytakas. Priežasčių tinklą naujai suprantame pasėkmių seka. Taip susipažįstame su apykaitomis gamtoje, gamykloje, krašto ūkyje, didmiestyje. Išvaikščiojimas gali vesti prie akivaizdaus prieštaravimo, kada apėję ratu grįžtame į tą pačią vietą su priešinga nuomone. Pavyzdžiui, galime save paneigti, "Aš kartais pasakau tiesą, bet štai sumelavau."

Kelionraščiu galime įsivaizduoti Dievą, ne kaip savybę ar aplinkybę, kaip kad Mane, ir ne kaip sąvoką ar apibendrinimą, kaip kad Tave, o kaip išskirtinį, vienatinį atvejį ar požiūrį, kaip kad Kitą, man neprieinamą žmogų. Įsivaizduojame, kaip viskas išplaukia iš vieno vieno esančio Dievo, savęs klausiančio, ar Dievas būtinas? tad pasišalinančio ir naujai išskylančio Manimi ir Tavimi. O viskas susives,

kai Dievas iškils visais, kai visi visi mylės, juk meilė, tai Dievo esmė. Kelionraštis sieja Dievą ir Kitus, ir būtent per Mane ir Tave, puoselėjančius šviesuolių bendrystę, kuria susieis pradžia ir pabaiga.

	1) Raida	Kiti ==> Tu	
	2) Žemėlapytas	Kiti ==> Aš	
	3) Vadovėlis	Tu ==> Aš	
	4) Metraštis	Aš ==> Dievas	
	5) Žinynas	Tu ==> Dievas	
	6) Kelionraštis	Kiti ==> Dievas	

Andrius Kulikauskas ms@ms.lt

Tasai tarpas, tas neišbaigtas ryšys tarp dviejų tvarkų, tas laisvumas tarp dviejų asmenų, yra bet kokiose sąlygose, užtat būtent jį visada primena ir visur žymi tą besąlygiškumą esantį už bet kokių sąlygų. Priešpastatysiu besąlygišką požiūrį ir asmenišką požiūrį. Pamanykime, antrinė tvarka žiūri į pirminę tvarką, tai ir yra asmenišką, sąlygišką, santykinis požiūris. O besąlygišką tarpas tarp jų žiūri į besąlygiškumą už visų sąlygų, tai yra besąlygišką požiūrį. Vadinasi, savo dėmesį galime vienos tvarkos pagalba kreipti į kitą tvarką, arba galime savo dėmesį kreipti į tarpą tarp tvarkų, ir to tarpo dėka mąstyti tai, kas už visų tvarkų bei sąlygų, kas besąlygiška.

Pradėjau tvirtindamas jog nemaštome grynai medžiais, sekomis ar tinklais, o maštome jų poromis. Ar pasitaiko sudėtingesnių junginių? Manau, įsitikinsite, jog kiekvienu atveju protas susitelkia į dvi tvarkas, kurių viena pertvarko kitą. Man atrodo, jums atskleidžiau ir surūšiačiau visą įvairovę, kaip mūsų protas vaizduoja minčių tvarkymą. Tuo pačiu apžvelgiau ir surūšiačiau visokiausius nesusivedimus kokių pasitaiko, pavyzdžiui, Vikipedijoje esančiame paradoksų sąrašė. Apmąstydami nesusivedimus, susigaudome, jog mūsų vaizduotė nesugeba užglaistyti tarpo tarp dviejų tvarkų, nesugeba paneigti laisvumo tarp dviejų asmenų.

Aš tvarkų poromis pristačiau pavyzdžius, kaip pažįstame save, savo vertybę, protą, mokslą, Dievą, amžiną gyvenimą ir šviesuolių bendrystę. Dabar rašysiu knygą visa tai pristatyti. Pradėsiu nuo raidos, kuria ryškėja asmeniniai požiūriai. Žemėlapyne apžvelgsiu kaip mūsų protas priešpastato požiūrius. Vadovėliu išdėstysiu mokslą, kaip gvildenti bet kokią klausimą. Metraščiu išsipasakosiu, kaip vis glaudžiau bendrauju su Dievu. Žinyne visas sąvokas apibrėšiu mūsų pasiryžimu gyventi amžinai. Kelionraščiu seksiu, kaip viskas išplaukia iš Dievo ir susiveda į meilę. Tikiu berašydamas aiškiau suvoksiu, kodėl dera būtent taip viską išdėstyti. Visgi, tikiu jau dabar galite pamanyti jog įmanoma palaipsniui pereiti iš asmeninių požiūrių į besąlygišką požiūrį.